

SAYIN AV. HULUSİ YAZICIOĞLU'NUN ARDINDAN... (*)

Kızıltan ULUKAVAK

Dört yıl önce çok erken bir yaşında kaybettiğimiz değerli bir hemşehrimiz, rahmetli Hulusi YAZICIOĞLU için, 26 Mayıs 2008 günü Safranbolu'da, Meslek Yüksek Okulu salonunda bir anma toplantısı düzenlendi. Böyle bir toplantıyı düzenlemek suretiyle Karabük Barosu bir meslektaşına karşı, Safranbolu Meslek Yüksek Okulu da eski bir eğitimciye karşı kadirbilirlik göstermişlerdir. "Vefa"nın İstanbul'da bir semtin adı olarak kaldığı günümüzde ve sık sık vefasızlık eylemlerine yakından tanık olduğumuz Safranbolu'da, vefakarlığın örnek alınacak bir uygulamasını sergilemişlerdir. Takdir edilecek bu anlayışları, tutum ve davranışları nedeniyle her iki kurum da özellikle kutlanmalıdır.

Sayın Hulusi YAZICIOĞLU hiç kuşkusuz, değerli bir öğretmendi; sevilen bir avukattı. Ancak bu niteliklerinin yanı sıra, bu niteliklerinden daha önemli ve daha ağırlıklı olarak Safranbolu'nun kültürüne değerli katkıları olan çok seçkin bir Safranbolulu idi. Sayın YAZICIOĞLU, Safranbolu'nun tarihi ile kültürel varlıkları alanında yapılan araştırmaların öncüsüdür. Öncelikle bu niteliği, bu hizmeti özellikle vurgulanmalıdır.

Safranbolu Batı Karadeniz'de, Kastamonu ve Bolu ile birlikte Osmanlı döneminin en önemli merkezlerinden biri olmasına karşın, şu bir gerçektir ki, Safranbolu gibi tarihsel bir kentin, bırakınız eski çağlara ilişkin tarihini, yakın dönem tarihini bile aydınlatmak üzere, Sayın YAZICIOĞLU'ndan önce ciddi bir araştırma, kapsamlı bir çalışma yapılmamıştır. Sadece, Kastamonu odaklı olarak yapılan kimi çalışmalarda; örneğin Ahmet Behçet'in 1925 tarihli "*Kastamonu Asar-ı Kadimesi*" ya da Ahmet GÖKOĞLU'nun 1952 tarihli "*Paflagonya*" adlı eserlerinde Kastamonu'nun yanında, Safranbolu'ya da kısaca değinmekle yetinilmiştir. Ne var ki, bu kitaplardan, Safranbolu'ya ilişkin tarihsel gerçekleri bilmek, öğrenmek olanağı yoktur; zihinlerde beliren kimi soruların yanıtları bu kitaplarda bulunmamaktadır. Ya da değinilen kimi konular gerçeklerle örtüşmemektedir.

Örneğin, Safranbolu'da Osmanlı döneminin en güçlü sadrazamlarından biri olan Köprülü Mehmet Paşa'nın, kendi adıyla anılan bir cami vardır. Köprülü'nün sadrazam olmadan önce Safranbolu'da sürgün hayatı yaşadığı, affedilirse Safranbolu'ya bir cami yaptıracağını söylediği ve sadrazam olunca da camiyi yaptırdığı, Mehmet Behçet'in Kastamonu Asar-ı Kadimesi adlı kitabında yazılıdır. Sayın Hulusi YAZICIOĞLU, bu söylentinin tarihsel gerçeklerle ve en önemlisi yazılı belgelerle örtüşmediğini, "*Fındıklılı Silahtar Mehmet Ağa Tarihi*"ni kaynak göstererek kanıtlamış, Köprülü'nün Safranbolu'da değil, eşinin memleketi olan, bugün Samsun'a bağlı Vezirköprü'de sürgünde iken Sadrazamlığa atandığını ve Safranbolu'ya sürüldüğüne ilişkin yazılı bir kaydın da bulunmadığını belirlemiştir. Sayın YAZICIOĞLU, Köprülü belki ilk gençlik yıllarında Safranbolu'ya sürülmüş olabilir demektedir.

Bir başka örnek, Safranbolu'nun tarihteki eski adlarına ilişkindir. Sayın Hulusi YAZICIOĞLU tarafından yapılan araştırmalardan önce, Safranbolu adının, yörede safran yetişmesi nedeniyle "*safran*" sözcüğü ile Grekçe "*kent*" anlamındaki "*polis*" sözcüğünün birleştirilmesiyle oluştuğu ve "*safran kenti*" anlamına geldiği yaygın bir görüştü.

Sayın YAZICIOĞLU, Safranbolu adındaki "*bolu*" ekinin, Grekçe "*polis*"ten galat olarak, "*bolu*"ya dönüşmediğini; daha önceleri kente "*Borlu*", "*Taraklıborlu*", "*Zağfiranborlu*" gibi adlar verilmesi nedeniyle, "*borlu*" sözcüğünden kaynaklandığını bildirmiştir. Sayın YAZICIOĞLU'nun bu görüşünün, XV. Yüzyıl tarihçilerinden "*Yazıcızade Ali*"ye ait "*Selçukname*" adlı tarih kitabında yer alan, Candaroğullarının Kastamonu ile birlikte,

(*) 26.05.2008 günü Safranbolu Meslek Yüksek Okulu'nda yapılan konuşmadan kısaltılmış olarak, 02.06.2008 tarihli Safranbolu Ekspres Gazetesi'nde yayınlanmıştır.

o tarihlerde “Zalifre” denilen “*Borlu Kalesi*”ni de aldıklarının belirtilmesi ve “*İbni Battuta Seyahatnamesi*”nde de, 1330’lu yılların başında “*Candaroğlu Ali Bey*”in hüküm sürdüğü Safranbolu’dan, “*Borlu*” olarak söz edilmesi nedeniyle benimsenmesi gerekmektedir.

Bu görüş kolaylıkla benimsenebilirse de, Rahmetli YAZICIOĞLU’nun, Anadolu’ya gelen Türklerin Latin dillerinde “*kale*” anlamına gelen “*borg*” ya da “*burg*” sözcüğünü aldıkları; kalesi olması nedeniyle Safranbolu’ya “*kaleli*” anlamında “*borglu*” adını verdikleri ve zamanla “*borglu*” sözcüğünün, halk dilinde “g” harfi düşürülerek, “*borlu*”ya dönüştüğü görüşüne ise, zorlama bir yakıştırma olması nedeniyle katılabilmek kolay değildir.

Bu ve benzeri kimi görüşleri, tartışmaya açık bulunsa da; yeni araştırmalara ve bulgulara gereksinim gösteriyor olsa da, kitaplarında kimi olaylar hakkında inandırıcı yeterli kanıt olmadan kesin yargılara ulaşılmış olsa da, Sayın YAZICIOĞLU’nun Safranbolu tarihine ilişkin kitapları, kendi dalında Safranbolu’da ilk olma özelliklerinin ötesinde, çok önemli ve çok değerli eserlerdir. Dispozisyonları ve içerikleri çok düzgündür, hiç zorlanmadan okunabilen, güzel bir anlatım biçimi olan kitaplardır. Daha sonra yapılan çalışmalarda, referans olarak, Sayın YAZICIOĞLU’nun kitapları gösterilmiştir.

“*Bir insan yedisinde ne ise, yetmişinde de odur*” derler; doğrudur, ortaokuldan sınıf arkadaşım 19 numaralı Hulusi, daha ortaokul sıralarındayken bile, ders kitapları dışında çok okuyan bir arkadaşımız olarak bilinirdi. Tüm arkadaşlar tarafından sevilen bir öğrenciydi, derslerde görüşlerini hiç çekinmeden serbestçe açıklardı; görüşlerinde hiç ödün vermeksizin ısrarlı olurdu ve gerektiğinde öğretmenlerimizle tartışmaktan da geri durmazdı

1951 yılında ortaokulu bitirdik. Aynı yıl, Safranbolu’da serbest ticaretle iştiğal eden babası, Gümüşhane’nin Torul İlçesi Müftüsü olarak atandığından aile olarak Safranbolu’dan ayrıldılar. Hulusi YAZICIOĞLU, Bolu Öğretmen Okulu ve Gazi Eğitim Enstitüsü’nden sonra Almanca öğretmeni olarak yurdun çeşitli yörelerinde görev aldı. Milli Eğitim Bakanlığı şube müdürlüklerinde, yurt dışında kültür ataşeliklerinde çalıştı. Sayın YAZICIOĞLU öğretmenliği sırasında Hukuk Fakültesi’ni bitirdi. 1978’de memuriyetten ayrılarak, avukatlık yapmak üzere Safranbolu’ya geldi. Bir süre Safranbolu Çarşısı’nda, benim yazıhanemde birlikte olduk; daha sonra Kıranköy’de yazıhane açtı. Davalarının ve hemşehrilerine hukuksal yardımların dışında, kendisini yoğun bir biçimde Safranbolu konusunda araştırmalar yapmağa ve yayınlarda bulunmağa hasretti.

Sayın YAZICIOĞLU’nun Safranbolu’ya ilişkin kitaplarının dışında, “*Bir Din Politikası Laiklik*” adında inceleme ve değerlendirmelerini içeren bir kitabı ile konusu İttihat Terakki döneminde geçen ve yenilikçi eylem ve söylemlere eleştirel açıdan yaklaşan “*Segah Peşrev*” isimli bir romanı da bulunmaktadır. Bu her iki kitabında savunduğu görüşlerin herkes tarafından paylaşılma olanağı bulunamasa da, inkar edilemez gerçek odur ki, her iki kitap da, ciddi araştırmaların ürünüdür, değerli analizler vardır; ancak ulaşılan sentez, verilmek istenilen mesaj tartışılabilir.

Aslında Sayın YAZICIOĞLU’nun toplumsal ve siyasal görüşleri, kendine özgüdür; bu yüzden zaman zaman çok ekstrem, çok marjinal sosyal ve siyasal akımların da yandaşı olmuştur. Ancak, bu yönünün, kendisine karşı Safranbolu’da beslenen sevgi ve saygı üzerinde hiçbir zaman olumsuz bir etkisi olmamıştır. Safranbolu’daki dürüst, güvenilir ve saygın kişiliğini yaşamı boyunca hep korumuştur; kendisiyle aynı görüşleri paylaşmayanlar da onunla hep dostluklarını sürdürmüşlerdir.

Tüm Safranbolulular, Sayın YAZICIOĞLU’nun, kendi yakın aile bireylerine karşı kol kanat gerici olduğuna, onlara karşı aile büyüğü olarak önemli görevler üstlendiğine yakından tanıklırlar. Sayın YAZICIOĞLU’nun beklenmedik bir anda vefatıyla, sadece eşi Hanımefendi değil, yakın aile bireyleri de çok müşfik bir hamiden yoksun kaldılar. Ulu Tanrı’nın kendilerine sabır ve kolaylıklar verdiğini umuyorum.

Hiç kuşkusuz Sayın Hulusi YAZICIOĞLU'nun erken yaşta aramızdan ayrılışı, Safranbolu için de, çok acı bir kayıp oldu; Safranbolu'muzda yeri doldurulamaz derin bir boşluk doğdu. Ruhu şad olsun, aziz hatırası önünde saygı ile eğiliyorum.